# Nr. 54.

# MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE DNIA 5. MAIA 1825. ROKU WE CZWARTEK.


## Dostrzezenia meteorologiczne w Warszawie.

| Dnia | | Ciepłomierz R. | Barometr. | Wiatr. | Stan Nieba. |
|---|---|---|---|---|---|
| 2 Maia | Zrana . . . | Stopni ciepła . + 9 | Cali 27 liniy 10,4 | Zachodni Południowo-zachodni | Chmurno. |
| | Popołudniu . | Stopni ciepła . + 14 | „ — 11,3 | Zachodni Północno-zachodni | Słonce. |
| | Wieczorem . | Stopni ciepła . + 9 | „ — 11,5 | Zachodni | Xiężyc. |
| 3 | Zrana . . . | Stopni ciepła . + 7 | Cali 27 liniy 11,5 | Wschodni Północno-wschodni | Słonce. |
| | Popołudniu . | Stopni ciepła . + 18 | „ — 11,0 | Wschodni Południowo-wschodni | Słonce. |
| | Wieczorem . | Stopni ciepła . + 13 | „ — 10,4 | Wschodni Południowo-wschodni | Xiężyc. |
| 4 | Zrana . . . | Stopni ciepła . + 10 | Cali 27 liniy 10,8 | Południowy Południowo-zachodni | Chmurno. |
| | Popołudniu . | Stopni ciepła . + 17 | „ — 11,6 | Południowo-zachodni | Słonce pobiega. |
| | Wieczorem . | Stopni ciepła . + 10 | 28 — 0,1 | Zachodni | Chmurno. |

## OBWIESZCZENIE RZĄDOWE.

*Kommissya Woiewództwa Mazowieckego.*

Przy reskrypcie Kommissyi Rządowéy Przychodów i Skarbu z dnia 3 Marca r. b. N. 10,617 otrzymany spis towarów, względem których w Taryffie Jeneralnéy Cesarstwa Rossyyskiego do innych obcych zagranicznych Kraiów rozciągaiącey się, od dnia $\frac{1}{13}$ Stycznia r. b. nastąpiła zmiana, co do dozwolenia lub zakazu wprowadzania lub wyprowadzania, oraz w podwyższaniu lub zniżeniu opłaty celnéy, Kommissya Woiewództwa mazowieckiego do publicznéy wiadomości podaie.

w Warszawie 26 Marca 1825.

Radca Stanu Prezes
*Rembieliński.*
Sekretarz Jeneralny *Filipecki.*

*Tłómaczenie z Rossyyskiego.*

Na Oryginale napisano własną JEGO Cesarskiéy Mości Ręką: ma bydź podług tego, ALEXANDER, w Petersburgu dnia 11 Grudnia 1824 roku.

### Spis Towarów

Względem których nastąpiła zmiana w dozwoleniu lub zakazie wprowadzania lub wyprowadzania oraz w podwyższenu lub zniżeniu opłaty Celnéy, poczynaiąc od roku 1825.

| Nazwiska Towarów | Ilość, Miara lub Waga. | Opłata Cła srebrem: Przy Wchodzie Rubl. | Przy Wchodzie Kop. | Przy Wychodzie Rubl. | Przy Wychodzie Kop. |
|---|---|---|---|---|---|
| Książki we wszelkich ięzykach drukowane do roku 1800 włącznie oprawne | | bez- | o- | płat | |
| Skóry nie wyprawne, Owcze, z Jagniąt, Wołowe, Bawole, Krowie, Sarnie, Kozie, Irchowe, Łosie, Końskie, Jelenie, ze Swiń, Psie i Cielęce, w Portach Czarnomorskim, Azowskim i Bessarabskim | od puda | bez | opła | | 80 |
| Skóry wyprawne i Juchtowe wszelkiego gatunku | — | zaka | zane | bez | opła |
| Dziegiedź | od beczki | | 30 | zaka | zane |
| Przędza | | | | | |
| *a)* Konopna i z Pakułów | od puda | 4 | | | 5 |
| *b)* Płoskonna bielona i niebiel. | — | 4 | | | 10 |
| *c)* Lniana bielona i niebielona | — | 4 | | | 25 |
| Przędza wyrabiana na machinach za przepisanemi świadectwami | — | 4 | | bez | opła |
| Nici czyli przędza kręcona bielona i niebielona | — | 4 | | | 25 |
| Knoty lniane | — | zaka | zane | | 25 |
| Pokrzywka | — | 24 | | | 25 |
| Płótno | | | | | |
| *a)* Żaglowe | — | zaka | zane | bez | opła |
| *b)* Flamandzkie | — | — | — | — | — |
| c) Rawentuch | — | — | — | — | — |
| Igły do szycia | od funta | 3 | | — | — |
| Igły do szycia pak, szorów, siodlarskie i żaglowe | — | | 80 | — | — |
| Metale mieszane, iakoto: tombak, princmetall, Arzaltan, angielski metall i inne wszelkie mieszane w kawałkach i w blasze | | | | | |
| Tytuń w liściach lub papużach | — | zaka | zane | bez | opła |
| z łodygami wszelki nie wyłączaiąc tureckiego oraz łodygi tytuniowe. | od puda | 5 | | | 1 |
| Tytuń w liściach oczyszczonych z łodygów | — | 10 | | | 1 |
| Tytuń do palenia kraiany turecki | od funta | | 20 | | 1 |
| Tytuń wszelki innny | — | | 40 | | 1 |
| Tytuń w Sygarach | — | 1 | | | 1 |
| Tytuń do palenia i tabaka do zażywania w krążkach, Rolach lub kazatach | — | 1 | | | 1 |
| Tabaka do zażywania tarta | — | 1 | 20 | | 1 |
| *Zboże* Żyto lądem | od czetwierti | | 20 | | 3 |
| Morzem - - - | | 2 | | | 12 |
| Pszenica i Orkisz lądem - - | — | | 30 | | 6 |
| Morzem - - - | — | 3 | | | 15 |
| Owies lądem - - - - - | — | | 15 | | 3 |
| Morzem - - - - | — | 1 | 50 | | 9 |
| Jęczmień lądem - - - - | — | | 20 | | 5 |
| Morzem - - - - | — | 2 | | | 15 |
| Gryka lądem - - - - - | — | | 15 | | 2 |
| Morzem - - - - | — | 1 | 50 | | 8 |
| Proso lądem - - - - - | — | | 25 | | 3 |
| Morzem - - - - | — | 2 | 50 | | 10 |
| Kukurudza lądem - - - - | — | | 20 | | 6 |
| Morzem - - - - | — | 2 | | | 15 |
| Groch lądem - - - - - | — | | 30 | | 3 |
| Morzem - - - - | — | 3 | | | 10 |
| Soczewica lądem - - - - | — | | 30 | | 3 |
| Morzem - - - - | — | 3 | | | 6 |
| Bób turecki suchy czyli fasole i wszelki oprócz oddzielnie wymienionego lądem | — | | 30 | | 3 |
| Morzem | — | 3 | | | 10 |
| *Uwaga*: Mąka, kasza wszelka (oprócz perłowéy i z manny które do wprowadzania są zakazane i cło przy wchodzie płacą półtora razy tyle, ile zboże, z którego są wyrabiane, a przy wychodzie połowę.) | | | | | |
| Jedwab surowy w portach Sankt Petersburskim i Taganrogskim. | | bez- | o | pła- | ty |
| Materye iedwabne, półiedwabne, bez złota i srebra, iedno kolorowe, tak gładkie iako i przerabiane w desenie tegoż koloru i takiegoż cienia, oraz dwustronne gładkie iako to: Atłasy, kitayki, sztofy, Lewantyny, serże grodetury i inne (wyiąwszy Tiule, petynety, koronki, Blondyny, gazy czyli flory i dymki czyli krepy oddzielnie wymienione) tudzież aksamity iedwabne i półiedwabne iednokolorowe. | od funta | 4 | | bez | opła |
| Wstążki iedwabne i aksamitne tak iednokolorowe, iako i pstre, oprócz wymienionych oddzielnie do wchodu zakazanych. | — | 4 | | — | — |
| Pończochy, cerata i kleionka iedwabna i półiedwabne. | — | 4 | | — | — |
| Sukna, półsukienka, draps, draps de dames, kazimirki i trykoty czarne i ciemnogranatowe, białe, tudzież biało-błękitne, oraz koloru zielonego ciemnieyszego nad kolor trawiasty. | | zaka | zane | — | — |

*Uwaga*: Wprowadzane w ciągu 1825 r. sukna, półsukienka, draps, Draps de dames, kazimierki, i trykoty koloru zielonego ciemnieyszego nad kolor trawiasty, tudzież oliwkowe i bure wpadaiące w kolor zielonawy, ieżeli choć cokolwiek zbliżaią się do kolorów sukien na mundury używanych (Verd Dragon, ou Verd Russe) maią bydź napowrót wysłane po nastąpionéy decyzyi Ministra Finansów; z suknami zaś od roku 1826 wprowadzanemi postępować należy podług ogólnych przepisów względem zakazanych towarów.

Próbki kolorów mundurowych na komorach dla zatrudnień ich znaydować się nie maią. Chustki, kołdry i pokrycia sukienne, półsukienne, drapowe, draps de dames, kazimierkowe i trykotowe czarne i ciemnogranatowe, białe i biało błękitne, oraz koloru zielonego ciemnieyszego nad kolor trawiasty, wyiąwszy chustki i szale tureckie i Kaszemirowe i tym podobne, przy wchodzie zakazane, przy wychodzie bez opłaty.

*Uwaga*: Przepis ustanowiony na r. 1825 co do sukien, półsukienek i kazimierków zielonych, oliwkowych i burych wpadaiących w kolor zielonawy rozciąga się w całéy mocy do chustek, kołder i pokryciów tychże kolorów.

Bawełna przędzona, farbowana w kolorze czerwonym tureckim (Rouge d' Adrinople) morzem od puda, wchodowego 8 rubli, wychodowego kopiiek 4 — Lądem od puda wchodowego 8 rubli wychodowego kopiiek 3.

Oryginał podpisał prezyduiący w Radzie Państwa Xiążę Piotr *Łapuchin*.
Za zgodność (podpisano) *L. Będkowski*.
Za zgod. w tłumaczeniu (pod.) *Złotkowski*.
Za zgodność (podpisano) *Kruszyński*.
Za zgodność świadczę Sekretarz Jeneralny Kom. Wtwa Mgo *Filipecki*.

## ROZKAZ DZIENNY.

### Do Woyska Polskiego.

w Kwaterze Główney w Warszawie. D. (9.) 21. Kwietnia 1825. r.

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Postępuią na wyższe Stopnie.
*w Gwardyi.*

W Pułku Strzelców konnych, Porucznicy: Celestyn Kosko i Karol Moniuszko, oba na Kapitanów, pierwszy nieprzestaiąc pełnić obowiązków Kwatermistrza, i Podporucznik Henryk Tomkowicz, na Porucznika. — w Pułku Grenadyerów, Kapitan Józef Zdzitowiecki, na Podpułkownika, Porucznik Karol Hiż, na Kapitana, i Podporucznik Erazm Pijanowski, na Porucznika.

*Otrzymuie żądaną Dymissyę.*

W tymże Pułku, Podpułkownik Józef Drużbacki, z pozwoleniem noszenia munduru.

*Wykreślony zostaie z Kontrol.*
w Sztabie Głównym.

W części Generała Dyżurnego, z Pułku 8go Piechoty liniowéy, Podporucznik Ignacy Żaryn.

Naczelny Wódz
*(podpisano)* KONSTANTY
*W. X. R.*

Zgodno z Oryginałem,
p. t. ob: Podszefa Sztabu Głównego
Pułkownik *Siemiątkowski.*

*Kommissya Woiewództwa Mazowieckiego.*

Podaie ninieyszém do publicznéy wiadomości, że w Biórze Kommissarza Obwodu Rawskiego w mieście Rawie, na dniu 25. Maia r. b. odbędzie się minus Licytacya na Antrepryzę restauracyi Kościoła Ewangielickiego, pomieszkań dla Pastora i sług Kościelnych w mieście Rawie, które koszta Anszlagiem (prócz drzewa bezpłatnie z lasów Rządowych udzielić się maiącego) wyrachowane ogólnie, summę Złp. 17,929 gr. 18 wynoszą.

Każdy zatém chęć podięcia się takowéy Antrepryzy maiący, w terminie oznaczonym zgłosić się zechce do Kommissarza Obwodu Rawskiego, za poprzedniém opatrzeniem się w Vadium Złp. 2000 lub w inną iaką porękę żadnemu powątpiewaniu nieulegaiącą.

Anszlag kosztów, rysunki, oraz warunki do rzeczonéy Licytacyi znayduią się w Biórze Kommisarza Obwodu Rawskiego, które każdego dnia na żądanie chęć maiącego licytowania okazanemi bydź mogą.

w Warszawie dnia 1 Maia 1825. r.

Radca Stanu Prezes,
*Rembieliński.*
Sekretarz Jeneralny, *Filipecki.*

*Urząd Municypalny Miasta Stołeczne Warszawy*

Podaie do publicznéy wiadomości iż zabudowanie drewniane do possessyi pod Nrem 1075, przy ulicy Mazowieckiéy położonéy należące, z domów mieszkalnych drwalni, komórek, etc. składaiące się, w dniu 9 Maja r. b. o godzinie 10 przed południem w mieyscu exystencyi tychże, przez publiczną licytacyą do rozebrania sprzedane zostaną; wzywa przeto osoby chęć licytowania maiące, aby się w dniu i mieyscu wyżéy wyrażonych znaydować chcieli, gdzie naywięcéy ofiaruiącemu obiekt przez niego zalicytowany za uiszczeniem się z przynależnéy opłaty iako własność oddany zostanie.

Radca Stanu Prezyden *Woyda.*
Sekretarz Jeneralny *Jhołkowski.*

## WARSZAWA

— JW. Baron *Mohrenheim* Rzeczywisty Radca Stanu, mianowany został kawalerem Orderu Śtéy Anny pierwszéy klassy, i przytéy okoliczności otrzymał od N. Cesarza Jmci nader pochlebny reskrypt.

— JW. Baron *Mohrenheim* powrócił onegday z Berlina.

— Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu ogłosiła stan funduszu stowarzyszenia emerytalnego ustanowionego dekretem N. Pana z dnia 24. Lutego 1824 roku, którego wypadek w roku zeszłym był następuiący: *Przychód* uczynił 459,704 Złp. 3 gr. — *Wydatek* wynosił 20,944 Złp. 8 gr. — *Pozostaie* na rok 1825, 438,759 Złp. 25 gr., prócz zaległości która ieszcze w kwocie Złp. 35,571 do odebrania pozostała.

— W Menażeryi PP. *Van Aken* i *Martin*, Kazuar właściwy, czarny, (Casuarius galeatus) zniosł iedno jaie. Zdarzenie to na tém większą uwagę zasługuie, iż w rzeczonéy Menażeryi utrzymuie się iedno tylko iak wiadomo, indywiduum tego ptaka. Zkąd właśnie pochodzić się zdaie iż ani kształt ani kolor rzeczonego jaia nie zgadza się z temi które do nas z Afryki przywożą. Gdy bowiem tamte są gryszpanowo zielone, z powierzchnią chropowatą, to zupełnie iest gładkie, ma kolor prawie siarczysty a kształt walcowaty. Ciekawi mogą codziennie oglądać to iaie w Menażeryi i porównać z dawniéy zniesionemi iaiami strusia nowo-hollenderskiego, z których ostatnich iedno Właściciel z teraźnieyszém okazuie.

— W ciągnieniu 4téy klassy 27méy Loteryi klassycznéy Królestwa Polskiego odbytém w dniu dzisieyszym znacznieysze wygrane padły na następuiące Numera: Numer 11,950 wygrał 10,000 Złp. — Ner 11,488 wygrał 7,000 Złp.— Ner 16,000 wygrał 3,000 Złp. — Ner 14,488 wygrał 2,500 Złp. — Numera 3,071 — 19,954 wygrały po 2,000 Złp. — Numera 12,397 — 15,180 — 23,121 — 23,610 wygrały po 1,200 Złp.— Numera: 1,584 — 5,812 — 6,942 — 7,446 8,401 — 16,168 — 16,634 — 18,584 — 19,547 — 24,153 wygrały po 1,000 Złp. — Ciągnienie 5téy klassy rozpocznie się dnia 3. Czerwca b. r.

*PRZYIECHALI* (dnia 2 3 i 4 Maja) Antonin Jan kupiec z Krakowa — X. Kukiel Xawery Officycyal z Międzyrzyca — Brümer Herman Officer z Rygi — Korycki Melchior kapitan z Kalisza. — Łaski Jan Podsędek z Pultuska — Kunicki Woyciech Poseł z Łukowa — Rynkiewicz Felicyan Sekretarz z Berlina — Załuska Zofia Hrabina z Berlina — X. Ostrowski Leon Officyal z Łomży — Gedroyć Julian Xiążę z Rybinka — Grabowski Tomasz Radca Stanu z Wiednia — Wollowicz Eustachy Hrabia z Poznania — Galiczyn Włodzimierz Xiążę z Rossyi — Redel Jeneral z Radzynia — Segno Xawery sekretarz przy missyi polskiéy z Wiednia — Potkański Franciszek Hrabia z Potworowa — Sołtyk Franciszek Hrabia z Piastowa.

*WYIECHALI* (dnia 2 3 i 4 Maja) Darewski Pułkownik na Podole — Bukowska Szambellanowa do Wurska — Osoliński Wiktor Hrabia do Memla — Glinka Józef Kasztelanic do Szczawina — Okęcka Franciszka Podkomorzyna do Babska — Jelski Leon Kom. Obw. do Sandomierza — Milberg Józef Pułkownik do Stawisk — Mikorski Jan Hrabia do Słubic — Karczewski Patrycy Obyw. do Brzozowy — Zappa Ludwik kupiec do Krakowa — Karski Jan Obyw. do Pomiechowa — Zieliński Józef Hrabia do Skąpego — Gutakowska Józefa b. Pułkow. do Góry — Szamota Antoni Obyw. do Gizic — Uwarów Iwan kupiec do Zgierza.

z *Petersburga* 6 (18) Kwietnia.

— Nayiaśnieyszy Pan raczył reskryptem z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) zaszczycić orderem Śtéy Anny pierwszéy klassy Jenerał Majora *Aledińskiego*, Mistrza dworu J. C. M. W. Xięcia Michała.

— Rzeczywisty Radca stanu *Krempowski*, mianowany członkiem Ministerstwa woyny.

— Radcy stanu *Luminarski*, Dyrektor departamentu ministerstwa sprawiedliwości i *Guriew*, członek komitetu budowli Petersburskich, mianowani rzeczywistemi Radcami stanu.

— Radca stanu *Koczubey*, Kamerjunker, Dyrektor kommissyi umarzaiącéy publiczne długi, uwolniony na podaną przez siebie prośbę od ostatniego urzędu i posunięty na stopień rzeczywistego Radcy stanu.

— Radcy kollegialni *Dezin*, przy Prokuratorze piątego senackiego Départamentu, i *Jewreynow*, przy budowlach Kremlina, mianowani Radzcami stanu.

— P. *Lissaniewicz* 2, Podpułkownik mingrelskiego pułku piechoty mianowany kawalerem orderu Śgo Jerzego 4téy klassy.
*(Dz. Petr.)*

— P. *Stroiew* który iuż ogłosił był szczegółowy opis rękopismów słowiańsko-ruskich znayduiących się w bibliotece Hra-

biego Th. *Tołstoy* oznaymił, że ten Pan ma zamiar wydrukowania wyciągów z tych rękopismów; wyydzie ich dwa tomy w tym roku a po tém trzy tomy co rok. Katalog dawnych książek słowiańsko-ruskich w które biblioteka iest bardzo bogata, wyydzie w Styczniu roku przyszłego. Oprócz tego Hrabia *Tołstoy* otworzył swoię bibliotekę dla wszystkich uczonych i rozkazał udzielać im potrzebnych wiadomości.

z *Sztokholmu* 14 Kwietnia.

— J. K. M. raczył P. *Schwarz* Jeneralnemu Konsulowi Pruskiemu w Hamburgu, order gwiazdy północnéy udzielić.

— Od Sierpnia r. pr. stolica nasza gazem oświeconą będzie przez Angielską Kompaniią.

— W roku przeszłym wysłano z Gothenburga za granicę 101,271 funt. Okręt. sztabowego i 2,457 takichże funtów lepszego żelaza.

z *Berlina* 30 Kwietnia

— Zapowiadaią że Król Jmć będzie mianował nadzwyczaynego Posła na obrzęd namaszczenia Karola X. Osoba maiąca dopełnić to poselstwo, piastuie ieden z naysznakomitszych urzędów, i posiada szczególnieysze zaufanie u Króla. *(Dz. Fran.)*

— Professorowi *Cousin* wydano paszporta do Francyi.

— Donoszą ze Szczecina, iż według nadesłych wiadomości ze Szwecyi, zapewne ku końcowi roku bieżącego zwołane zostanie nadzwyczayne zgromadzenie Stanów, końcem naradzenia się względem zaprowadzić się maiącéy większéy stałości w finansach, i ustalenia wartości pieniędzy papierowych.

— Pruskie ministerstwo Spraw duchownych i wychowania publicznego wydało rozporządzenie, znoszące poprzedni zakaz niemieckiéy historyi przez *Kohlrauscha.*

z *Wiednia* 20 Kwietnia.

— Według doniesień z Udine J. C. M. w towarzystwie dostoynego brata swego Arcy Xięcia Rainera Wice-Króla Lombardzko-Weneckiego, tudzież Arcy-Xięcia Franciszka Karola, dostoynego syna swego, dnia 12. t. m. około południa przybył w naypożądańszém zdrowiu do tego miasta, w którém aż do dnia 16 zabawić zamyślał, a potém udadź się przez *Ceneda* i *Belluno* do Ampezzo dla obeyrzenia drogi kommunikacyynéy z Niemcami.

— Królesko-Angielski Poseł przy dworze Wiedeńskim, Henryk *Wellesley*, wyiechał do Medyolanu.

z *Frankfurtu* 26 Kwietnia.

— Donoszą z Weymaru, że tam czynnie się zaymuią planem zbudowania nowego teatru. Należy się spodziewać że Pan *Göthe* wchodzi do Dyrekcyi téy pracy, i bylibyśmy zadowoleni gdyby miał ukontentowanie widzieć odradzaiącego się Fenixa z swoich popiołów. Lecz ogień który strawił dawnę salę, zniszczył wiele przyiemnych dla niego wspomnień. Wskazywał on nie ieden ubiór i sam pracował około wielu dekoracyy.

P. *Göthe* zatrudnia się przy tém i literackiemi pracami, a szczególniéy całkowitém wydaniem dzieł swoich, na które rękoymia którą mu dała Austrya i inne niemieckie kraie może mu stać się bardzo użyteczną, nadewszystko ieżli P. Cotta nieprzedsięweźmie w tym względzie spekulacyi podobnéy do téy którą zrobił na dziełach *Schillera.* W Prusach, gdzie przedrukowywanie iest ustawą zabronione, P. Göthe niepotrzebuie pomienionéy rękoymi.

— Pewna modniarka z Würzburga wracała niedawno z frankfurtskiego iarmarku z wielu pakami towarów. Wszystkie te paki potrzeba było poiedyncz̄o plombować na granicy; lecz aby oszczędzić tego mozołu, zamknięto starannie wóz z modniarką na 5 mil drogi i urzędownie ią zapieczętowano.

— Donoszą z Hannoweru co następuie: Mówią, iż zgodziły się rząd i stany na zaciągnienie pożyczki 1,500,000 funtów szterlingów, dla rozdania ich na zapomogę nadbrzeżnym kraiom.

— Nie będziemy się tak bardzo dziwić wyczytuiąc w nowéy gazecie wychodzącéy w Zurich że dnia 22 Marca zmarzł ieden człowiek w lasku Erlibach, gdy się dowiaduiemy z Rzymu, że toż samo przytrafiło się dnia 7 Marca przy Civitavechia. *(L. d. B.)*

z *Paryża* 22 Kwietnia.

— Dnia 15. Kwietnia wieczór Król Jmć przyymował Xięcia *Naryszkina*, Wielkiego Kanclerza Orderów Państwa, i Wielkiego Szambelana N. Cesarza Wszech Rossyi.

— Zaraz potém Xiąże *Wołkoński*, Adjutant J. C. Mości, miał prywatne posłuchanie u Króla.

— Izba Parów na posiedzeniach 18 i 19 zastanowiła się nad szczegółowemi artykułami prawa o wynagrodzeniu Emigrantów: pierwsze 20 artykułów przyięto, wszystkie zaś zmiany odrzucone zostały. Polecony tylko przez Kommissyą wyraz *par l'état* przyięty. Załączony został do proiektu, aby nie rozumiano, iż teraźnieysi właściciele dóbr, lecz że kray winien emigrantom wynagrodzenie dwukrotne; głosowanie w tym względzie wątpliwém było.

— Monarcha darował dla ogrodu roślin: 1.) Zbiór mineralogiczny nabyty przez listę cywilną wartuiący 300,000 fr. Jest to naykompletnieyszy i nayznacznieyszy zbiór w Europie. 2.) Przepyszny zbiór grzybów z wosku wyrabiany przez Doktora *Pinson* wartuiący 20,000 franków.

Mieszkańcy Paryża, podróżnicy i uczeni poznaią w tym czynie wspaniałomyślnym N. Pana nowy dowód iego ciągłéy troskliwości o dobro sztuk i zbogacenie stolicy Królestwa.

— Nowe pieśni P. *Beranger* zabrane zostały na wezwanie Prokuratora Króleskiego.

— Prawo o świętokradztwie przyięto na posiedzeniu Izby deputowanych dnia 15 Kwietnia większością 210 głosów przeciw 95. *(Et.)*

— Dnia 21 z rana wyiechał Xiąże *Metternich* do Medyolanu.

— Tegoż dnia Izba Parów większością 159 głosów przeciw 63, przyięła Prawo o wynagrodzeniu Emigrantów z odmianami poczynionemi przez Kommissyą. Te więc odmiany na nowo do Izby Deputowanych będą wniesione. — Jeszcze wieczorem tego samego dnia Kanclerz przedstawił Królowi przyięte prawo.

— Panna Delfina *Gay* czytała dnia 22 w Kopule Kościoła Swiętéy Genowefy w przytomności 200 osób poema z 500 wierszy na pochwałę wspaniałéy kompozycyi Pana *Gros*; zapewniaią że za godło poemate wzięła tę myśl «*Sic itur ad astra.*»

— Dziwić się trzeba że członkowie parlamentu Angielskiego nakazali czynić poszukiwania względem prawdziwéy nauki Katolików, gdy wszyscy protestanci mogą czytać *Wykład Bossueta* zatwierdzony przez Kościół Rzymski. Jedyną myślą, iedyném żądaniem Bossueta było połączenie wszystkich wyznań i sekt, które Luter i Kalwin oderwali od Kościoła Rzymskiego a z których większa część nie wyznawała iuż téy saméy nauki, która służyła za okazyą ich rozdzielenia. Nigdy dla dopięcia zbawiennego celu nie chwycono się drogi więcéy odpowiedniéy świętości chrześciiaństwa i zgodnieyszéy z rozumem ludzkim. *(Et.)*

— Zapewniaią iż Monarcha nasz idąc za przykładem Cesarza Austryackiego i Króla Niderlandów, co tydzień publiczne da posłuchanie z wolnym dla każdego przystępem. Podobnież że po koronacyi korrespondencye uczonych i towarzystw naukowych Francuzkich, skoro nie pieczętowane, wolne od opłaty Poczty ogłoszone będą.

— P. *Casa Yrujo*, były Poseł Hiszpański przy tuteyszym dworze, dnia 14 b. m. długą miał konferencyą z P. Pozzo di Borgo.

— Do Martiniki przybywaią ciągle transporta niewolników murzynów. Niewolnik ieden kosztuie 2,500 do 3,000 fran. W ogóle osada ta coraz bardziéy upada.

— «Jeżeli obligacye spadną, będzie to winą ministeryum i dowodem iż niepokładaią w niém ufności, ieżli póydą w górę będzie to skutkiem intrygi i Kosmopolitów, skutkiem niezawisłym bynaymniéy od dobréy administracyi. Taki iest wypadek wszystkich artykułów liberalnych o giełdzie. Nasz zaś iest następuiący: Za rządu Rzeczypospoltéy obligacye spadły na 7 liwrów 10 sous; za Cesarstwa stały na 50 franków; a za przywróceniem królestwa wzniosły się wyżéy nad równią i w tym stanie się utrzymuią. Tak więc liczby stanowią prawidło dokładnego stósunku.» *(Et.)*

— Przed kilką laty wprowadził Jenerał *Bernard* w Kaiennie krzew pieprzowy. Francya będzie wiele winna usiłowaniom tego męża, ieżeli nie będzie musiała opłacać za granicą pieprzu na swoię potrzebę. Przeszło 3000 krzaków iuż obiecuie przynieść owoc, który dostarczy na wywóz około 2500 cetnarów.

— Zmarły Xiąże *Richelieu* podarował był do menażeryi ogrodu Króleskiego kilka astrachańskich tryków i owiec. Niedawno dozorca parku w którym były zamknięte, zostawił kratę otworzoną, tryki wyszły w nocy, i zostały poduszone przez psów strzegących ogrodu. Ta szkoda da się z wielką trudnością wynagrodzić.

— Odebrano w Londynie z Bogota pismo *Constitutionnel*, datowane dnia 28 Stycznia. Niewspomina bynaymniéy o wielkiém zwycięztwie odniesioném przez Jenerała Sucre dnia 19 Grudnia.

Z tymże samym Kolumbiyskim dziennikiem nadeszły listy z Bogota z dnia 19go Stycznia. Zamilczaią one również o podobnym zwycięztwie.

Pismo *Colombiano*, wychodzące w Caraccas, także niewzmiankuie bynaymniéy o

porażce hiszpańskiego woyska. Lecz widać tylko, iż odebrano w tém mieście dnia 19 Lutego gazety angielskie z dnia 6go Stycznia zapowiadaiące zamiary dworu W. Brytanii uznania rządów mexykańskiego i kolumbiyskiego. Wiadomość ta sprawiła tém większą radość że mowa Wice-Prezydenta *Santander*, niewróżyła dobrze o podobném usposobieniu gabinetu Londyńskiego.

Pułkownik Campbell nieprzybył ieszcze dnia 2 Marca do Caracas, lecz wiadomo że się udał do Barbados.

Listy z Guayra, z dnia 3 Marca także nie czynią wzmianki o zwycięztwie dnia 19 Grudnia.

Tém więcéy zadziwia czytaiąc w piśmie *Argus*, wychodzącém w Buenos-Ayres, pod datą 25 Stycznia, że tam wiedziano iuż o tém zwycięztwie dnia 21. Prawda iż to pismo niepodaie tę wiadomość za urzędową; owszem mówi po prostu że iest wyięta z listu pisanego przez M. C. *Cochrane* do Pana Robertson.

Zbliżenie tych wszystkich dat, mówi *Etoile*, zasługuie na nayważniejszą uwagę, i upoważnia nas do powtórzenia z większą pewnością tego co powiedzieliśmy: iż, niezaprzeczaiąc koniecznie iakoby bitwa niebyła stoczona, którey skutek mógł bydź dla Kolumbian pomyślnym, niemożemy przecież nieuważać na sprzeczności trudne do obiaśnienia które tłumnie rozchodzą się nie przez same angielskie gazety, lecz przez samo pismo *Courier*, które, niewiedząc pod iaką powagą, udziela tych wiadomości swoim współbraciom.

Tak więc niepodpada żadnéy wątpliwości, że dnia 29 Stycznia, to iest w 41 dni po stoczonéy bitwie, tak ważny wypadek niebył ieszcze wiadomy w stolicy Rzeczypospolitéy Kolumbiyskiéy.

Co więcéy, pewną także iest rzeczą że dnia 3 Marca, to iest w *półtrzecia miesiąca* po tém stanowczém zwycięztwie, przecież nikt o niém niewiedział w Guyara, na Kolumbiyskiém terrytoryum, podczas gdy iuż Londyńskie dzienniki ogłaszały go swoim czytelnikom!

Czyliż roztropność i rozsądek nie nakazuie aby oczekiwać nieiednego potwierdzenia wypadku okrytego tak wielką wątpliwości zasłoną?

— Przedłożono na kongressie w Buenos-Ayres dnia 18 Stycznia proiekt do prawa, aby ta nowa Rzeczpospolita przybrała tytuł *Zjednoczonych prowincyy południowey Ameryki*; lecz proiekt ten, po dość długiéy dyskussyi został odrzuconym i postanowiono aby Rzeczpospolita nosiła tytuł: *Zjednoczonych prowincyy Rio-de la Plata.*

Widać że Ministeryum Angielskie roztropnie działało posyłaiąc swoich Konsulów *do tych władz tylko które mogły się ustalić*, albowiem ci nowi republikanie sami ieszcze niewiedzą iakie imie przybrać. (*Et.*)

z Madrytu 9 Kwietnia.

— Zdaie się iż Xiąże Infantado w mieyscu P. Ugarte pozyska całą przychylność Monarchy; od kilku bowiem dni zawsze iest przy boku Króla; co zdaie się potwierdzać, iż podziękowanie za Poselstwo nadzwyczayne do Paryża, nastąpiło iuż w nadziei pozyskania względów Monarchy w mieyscu P. Ugarte.

— Zapewniaią że gdy sprawuiący interesa Francuzkie zawiadomił Króla Jmci o ustąpieniu woysk Francuskich, Król Jmć dał mu do zrozumienia, iż życzeniem Jego byłoby, aby Król Jmć Francuzki przeznaczył eskadrę, któraby krążąc po wybrzeżach Hiszpanii zapobiegała licznym przemycaniom, i tamowała usiłowania konstytucyonistów maiących zamiary wylądowania do Hiszpanii.

z Nowego Yorku 12 Lutego.

Oto są niektóre wyiątki z mowy P. *Adams* nowego Prezydenta Stanów Zjednoczonych którą miał w dzień obięcia swego urzędowania:

Od lat 36 iak nasza konstytucya ustanowioną została, zbiór zupełny praw pod iéy powagą i zgodnie z iéy duchem wydanych, rozwinął iéy potęgę i wszystkim iéy zastósowaniom życia udzielił. Od téy epoki ludność z czterech milionów podniosła się aż do dwunastu: terrytoryum kraiu ograniczone rzeką Missisipi rozszerzyło się od morza do morza; nowe państwa przyięte były do związku w liczbie wyrównywaiącéy prawie stanom konfederacyi pierwotnéy; traktaty pokoiu przyiaźni i handlu zawarte zostały ze znacznieyszemi państwami.

Taki iest bez przesady obraz naszego wzrostu pod panowaniem konstytucyi, ugruntowanéy na zasadzie republikanckiéy i równości praw. Bez wątpienia w tym obrazie znayduią się nieiakie cienie lecz to iest skutkiem stanu człowieka na ziemi. Nie możemy bydź wolni od wszystkich dolegliwości fizycznych, moralnych a nawet politycznych. Cierpieliśmy niekiedy przez zarazy epidemiczne, często z powodu uchybień i niesprawiedliwości narodów z któremi toczyliśmy woynę, a niedawno z powodu naszych własnych niezgód, może nieoddzielnych od wolności, lecz które, iak się zdawało, kilka razy ledwie nie pociągnęły za sobą rozprzężenia związku i utraty wszystkich dobrodzieystw któremi się teraz cieszymy iako też przyszłych naszych nadziei.

Powody tych niezgód nie zawsze iednakie, niektóre opierały się na różnicy zdań z powodu teoryi rządu republikanckiego, inne na systemacie politycznym, którego trzymać się należy w naszych zewnętrznych stósunkach z narodami zagranicznemi; innych przyczyną była zazdrość mieyscowa lub osobista, powiększona przez uchybienia i krzywdy które cudzoziemiec zawsze stara się podniecać.

Dwa wielkie stronnictwa polityczne dzieliły opinie w kraiu naszym; człowiek bezstronny i sprawiedliwy powie teraz że obadwa iaśniały blaskiem talentów, nieskazitelnością, silną miłością oyczyzny i wielką bezinteressownością; że potężnie przyłożyły się do ułożenia i postępu rządu; i iednemu i drugiemu potrzeba wybaczyć ich błędy i słabości ludzkie. Woyny rewolucyyne w Europie zaczęte wtenczas gdy rząd Stanów Zjednoczonych czynił pierwszy krok w swoim nowym zawodzie, wznieciły poróżnienia które zapaliły namiętności i roziątrzyły umysły aż do chwili gdy naród wciągnięty został do woyny, i mocno się zachwiał. Ten czas próby obeymuie przeciąg lat 15tu w których głównym przedmiotem naszych politycznych niezgód i naytrudnieyszém staraniem federalnego rządu było ustanowienie naszych stósunków z Europą. To opłakane źródło niezgód politycznych ustało za nadeyściem katastrofy która zakończyła woyny rewolucyi francuzkiéy, i po zawarciu pokoiu z Anglią.

Jeżeli były iakie zamiary rozdzielania federacyy prywatnych na zwaliskach związku, te zamiary iuż znikły. Jeżeli było niebezpieczne uczucie stronnictwa i przywiązania do iakiego obcego narodu a uczucia nienawiści dla innego; iuż one zgasły. Przez dziesięć lat powszechnego pokoiu uspokoiły się niechęci polityczne i zbliżyły się do siebie naysprzecznieysze mniemania. Muszą ieszcze uczynić iedno wysilenie wspaniałomyślności i ofiarę z dawnych niechęci, ci którzy należeli do przeciwnych stronnictw: powinni zrzec się ostatka nienawiści polityczney, uściskać się iak współobywatele i przyiaciele, i talentowi udzielić tego zaufania którego duch stronnictwa udziela swoim zwolennikom.

Duch stronnictwa wynikaiący z mniemań spekulacyynych, lub z różnicy widoków z powodu postępu administracyi iest przemiiaiącym. Lecz ten który polega na rozdzieleniu geograficzném i sprzecznych interessach kraiu, klimatu i nałogów domowych, trwalszym iest i może niebezpieczniejszym. To nadaie wartość naszemu kształtowi rządu że iest zarazem i federalnym i narodowym. Zasadą iego iest udzielenie równéy opieki prawom każdego Stanu w iego administracyi wewnętrznéy i prawom całego narodu w iego administracyi ogólnéy. Wszystko co się dotycze administracyi wewnętrznéy iednego Stanu a nie ma żadnéy styczności z innemi Stanami związku i ziemiami zagranicznemi, należy wyłącznie do szczególnego rządu każdego Stanu. Wszystko co wprost dotyka się praw i interessów innego Stanu, związku, lub mocarstwa zagranicznego należy do rządu ogólnego.

Atrybucye są doskonale oddzielone, chociaż niekiedy w szczegółowém zastósowaniu zasady wydarzaią się trudności. Obowiązkiem ogólnego rządu iest uszanowanie praw rządów szczególnych a te nawzaiem powinny szanować prawa ogólnego rządu. Jawne uprzedzenia nazbyt upowszechnione przeciw cudzoziemcom, a niechęci wynikłe ze starcia się interessów mieyscowych zmnieyszaią się w tych wielkich radach narodowych zgromadzaiących się co rok w tém mieyscu. Tu znakomici mężowie ze wszystkich części związku naradzaią się razem nad wielkiemi interessami swoich współziomków, nauczaią się wzaiemnie oceniać i szacować, harmonia ustanawia się i umacnia przez uczucia wzaiemnego szacunku i związków przyiaźni, które zawieraią między sobą reprezentanci rozmaitych części związku.» (*Et.*)

z Londynu 18 Kwietnia.

— Wtéy chwili odbieramy listy z Kartageny, z Kolumbii, datowane dnia 3 Lutego. Donoszą one o przybyciu emissaryuszów z Hawany z prośbą do rządu kolumbiyskiego aby im dopomógł w odzyskaniu niepodległości. Listy te nie niewspominaią o porażce woyska w Peru. (*) (*Et.*)

(*) Potrzeba uważać że to z Kartageny wypłynął statek który pierwszą wiadomość przywiózł do Anglii o tym wielkim wypadku. Ogłoszono go w Londynie dnia 2 Marca; Kutter *Lion* zawinął dnia 1 Marca do Portsmouth. Zapytuiemy się dzisiay iakim sposobem ten statek mógł przepłynąć tak rozległą przestrzeń morza w 24 dniach, przypuściwszy że wiadomość ta doszła do Kartageny dnia 4 Lutego, a co iest widocznie niepodobném, albowiem niewiedziano nic o tém dnia 25 Marca w Guayra na tychże samych brzegach. (*Et.*)